

Bezoek van Harm Jan Kwikkel aan Bawku (UER), GHANA , Januari 2014

Van 8 tot 24 januari was Harm Jan Kwikkel in Bawku. Hij bezocht het ziekenhuis als voorzitter van de stichting Vrienden van Bawku, en als gynaecoloog. Daarnaast bracht hij als adviserend lid van het bestuur van de Stichting Eye-Clinics Ghana een bezoek aan het oogheeskunde project in Yorogo (bij Bolgatanga) en tenslotte vertegenwoordigde hij de familie Oosterink en de beide stichtingen bij de herdenkingsdienst ter nagedachtenis van wijlen drs Jan Oosterink , tropendokter en oogarts. Het was in alle opzichten een heel erg nuttig en prettig bezoek.

In Yorogo werd de bouwplaats van het nieuwe beddenhuis van de oogkliniek bezichtigd en werd de voortgang van de bouw bekeken samen met de general manager van de Presbyterian Health Service-North, Mr John Abugri, met het leidinggevend team van de kliniek, met de consultant-architect en de aannemers. De bouw is al voor bijna 40% af en de verwachting is dat alles begin april volgens plan zal kunnen worden opgeleverd. Daarna werd het al eerder gebouwde oogheeskundig opleidingscentrum feestelijk overgedragen aan Mr Abugri en door die aan de oogarts Dr Afake, die samen met Mr Peter Abugri en Mr David Alaale de leiding van de kliniek hebben.

In Bawku waren er vergaderingen met het Vrienden van Bawku ziekenhuis comité, met het Internal Management Team, en met verschillende leden afzonderlijk. Het hoofddoel was het herstel van de communicatie en de betrekkingen die het afgelopen anderhalf jaar onder druk waren komen te staan. Tijdens dit bezoek was de sfeer allerhartelijkst en was iedereen van hoog tot laag erg hulpvaardig. Een belangrijk punt waren de problemen over de financiering van het nieuwe verloskamer complex. Inmiddels is er overeenstemming over de tekeningen en de begroting. Het is nogmaals duidelijk gemaakt dat het ziekenhuis ongeveer 40% van de totale kosten op zich zal nemen, en Wilde Ganzen met Vrienden van Bawku de resterende 60%. Afsproken is dat Mr John Abugri, samen met Mr Sam Appiah, het hoofd van de Presbyterian Health Services van het hoofdkantoor in Accra eind januari

naar de CHAG (Church related Hospital Association of Ghana) in Accra zullen gaan. De bedoeling is hulp te krijgen bij het maken van een gezond business plan door medewerkers van de CHAG en de Nederlandse consultant dhr Pieter Paul Gunneweg. Inmiddels zijn ook afspraken gemaakt met de Ghana Commercial Bank om te praten over een lening. Ook is uit individuele gesprekken met hoofdrol spelers in het ziekenhuis duidelijk geworden dat er zowel van de winst op medicijnen, als uit de lopende begroting gelden vrijgemaakt zullen kunnen worden voor het project. Binnenkort zullen we één en ander kort sluiten met Wilde Ganzen. Al met al een heel positieve ontwikkeling waardoor we de toekomst van het project met vertrouwen tegemoet zien.

Ook op het gebied van afzonderlijke afdelingen, waarmee onze stichting bemoeienis heeft is vooruitgang geboekt. De communicatie met zowel het laboratorium en de apotheek enerzijds en met drs Chris Lammerts van MEDIC en Vrienden van Bawku anderzijds zijn hersteld. Een Spectrometer die drie jaar werkloos lag is teruggevonden alsmede de Engelstalige handleiding. Strips voor de Refloton waren meegebracht en de behuizing van het laboratorium opgeknapt met fondsen van de Ghanese tuberculose bestrijding en het HIV-aids fonds. Lever- en nierfuncties konden worden bepaald tijdens het bezoek, en voor de toekomst staat de mogelijkheid om elektrolyten te bepalen op het programma. In de apotheek is een ruimte ingericht op verzoek- en op aanwijzing van de Food and Drug Administration. Distilleer apparaten zijn opgehangen, autoclaven zijn aanwezig zodat op korte termijn grootschaliger productie van infusie vloeistoffen, oogdruppels en gedistilleerd water voor o.m. de tandheelkunde opgestart kan worden.

Op de afdeling tandheelkunde is onder de bezielende leiding van collega tandarts DR Herma van Vliet, nieuwe vloerbedekking gelegd, een formica aanrecht aangebracht en zijn de ruitjes van de ramen hersteld. Een nieuw apparaat voor tandsteenverwijdering kan nu worden ingevoerd, mede dankzij de ontwikkelingen bij de productie van gedestilleerd water. Collega van Vliet bericht hierover uitvoeriger in een eigen verslag.

De operatie afdeling, gesponsord door o.m. Wilde Ganzen en Vrienden van Bawku is gerenoveerd. Houten deuren zijn vervangen door aluminium, tegels zijn vastgezet en nieuwe apparatuur van de regering in Accra verkregen. Ook al ziet één en ander er niet precies uit als in een Nederlands ziekenhuis, het functioneert, en tijdens het bezoek van dr Kwikkel waren er soms drie specialisten tegelijk aan het opereren, in een prettige, constructieve manier. De oude operatie afdeling is verbouwd tot Intensive Care Unit, met nog wel vraagtekens ten aanzien van het personeel.

Als gynaecoloog heeft Dr Kwikkel goed werk kunnen doen. Voor het eerst sinds hij Bawku in 2008 voor de eerste keer bezocht was het mogelijk de hele dag polikliniek patiënten te zien. Er is gewerkt van 's morgens ongeveer acht uur tot 's avonds gemiddeld zes uur met uitschieters tot kwart voor zeven. Dat kon omdat de airco goed werkte, en er om één uur een nieuwe tolk-assistent(e) kwam en soms zelfs twee tolken. In totaal zijn ongeveer 350 patiënten gezien. Op vier werkdagen en een zaterdagochtend zijn in totaal 15 gynaecologische operaties verricht, de meeste door de jonge Ghanese gynaecoloog met assistentie van Dr Kwikkel. Ook zijn foto's van de baarmoeder gemaakt, met instructie voor moeilijke gevallen. Op de afdeling is een paar keer mee visite gelopen, met bed-side teaching en discussie en ook is het ctg (cardiotocografie) apparaat voor bewaking van de ongeboren baby tijdens de bevalling uit de mottenballen gehaald. Daarnaast zijn er acht lessen gegeven over keizersnede, vaginale en abdominale baarmoeder verwijderingen aan operatie assistenten zonder een verpleegkundige vooropleiding. Ook is meegedaan aan een zgn Maternal Mortality Audit, een bespreking van een geval van moeder sterfte na een bevalling. Een heel nuttige zaak met als resultaat een protocol voor de behandeling van vrouwen met sikkelcel ziekte. Ook de begeleiding van de verpleegkundigen op de afdelingen verloskunde, en Female Surgical was heel erg prettig en professioneel.

Een bijzondere bijkomstigheid was dat contacten zijn gelegd tussen de afdelingen tandheelkunde in Bawku en die van Tamale en de KNO afdeling aldaar, maar ook tussen de gynaecoloog Oppong in Bawku en zijn collega's in Tamale. Meerdere patiënten zijn verwezen. Dit alles dankzij de contacten die Dr Kwikkel de afgelopen jaren o.m. met hulp van de NUFFIC heeft kunnen leggen.

Tenslotte hebben Dr Kwikkel en Dr van Vliet de stichting Vrienden van Bawku en de familie van Jan Oosterink vertegenwoordigd tijdens de herdenkingsdienst op zondag 19 januari 2014. Het was een vier uur durende kerkdienst in de openlucht, met zonnenschermen. Veel muziek en dans, goede toespraken door vertegenwoordigers van de Presbyteriaanse Kerk, het management en collega's. Namens de familie hebben wij de organisatie bedankt en de groeten vanuit Nederland overgebracht. Er is een video gemaakt die binnenkort aan de familie zal worden overgedragen. Jan Oosterink is waardig herdacht en zijn vele verdiensten en de vele projecten zijn heel goed naar voren gebracht.

Concluderend kan gesteld worden dat het een bijzonder nuttig en prettig bezoek was. Met name op het gebied van de communicatie en de samenwerking met collega's is grote vooruitgang geboekt. Ook heeft het verloskamer project een stevige stimulans in de goede richting gekregen. We zijn als stichting veel dank verschuldigd aan velen, maar vooral ook de contactpersoon Peter Abugri.

